

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

София 1000, бул. "Витоша" № 2, тел: 02/92 19 601, факс: 02/989 01 10, e-mail: office_gp@prb.bg

Изм. №.....132.....

София...04...05.2007 г.

*К.г. 5/2007.
Съдебно заседание за
определяне на разпоредител
на 9.05.2007
7.05.2007*

ДО
ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

ОТ ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НА ОСНОВАНИЕ: чл.150, ал.1
във вр. с чл. 149, ал.1, т.1
от Конституцията на
Република България

ОТНОСНО: тълкуване обхвата и съдържанието на правомощието на
Министъра на правосъдието по чл. 130а, т.2 от
Конституцията на Република България, да управлява
имуществото на съдебната власт

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля да приемете искането за допустимо и основателно по следните
съображения:

I. По допустимостта на искането.

По приложението на чл.130а, т.2 от Конституцията на Република България, относно правомощието на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт, има две възможни разбирания.

Първото е, че под управление на имуществото на съдебната власт следва да се разбира съвкупност от упражняване на управленчески правомощия по отношение цялото имущество на съдебната власт, което включва недвижимо имущество – съдебни сгради и вещни права върху тях, а така също парични средства и движимо имущество, необходими за осъществяване на съдебната дейност.

Съгласно това разбиране, и на практика отделните органи на съдебната власт, не разполагат с никакви други правомощия, освен с тези, които са свързани с изплащането на работните заплати. Съгласно същото тълкуване, органите на съдебната власт, нямат правомощия да закупуват движимо имущество - компютри, принтери и др. обслужваща техника на стойност над 500лв. (основни средства).

Второто разбиране по приложението на чл.130а, т.2 от К на РБ е, че правомощието на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт, съставлява компетентност от името на държавата да упражнява правото на собственост върху недвижимото имущество на съдебната власт.

Тази компетентност включва: правото да се придобиват по пътя на ново строителство съдебни сгради или да се получават такива сгради от държавата за нуждите на съдебната власт, както и задължението да се извършват основни и текущи ремонти на същите сгради, вкл. правото на надстрояване, пристрояване, преустройство и др.

От изложеното до тук следва, че разпоредбата на чл. 130а, т.2 от Конституцията съдържа юридическа неяснота относно съдържанието на

понятието имущество. Тази неяснота създава сериозни затруднения при осъществяване дейността на органите на съдебната власт, тъй като поставя под съмнение фактическата и юридическата им самостоятелност.

Считам, че този проблем може да бъде решен по пътя на нормативното тълкуване, което Конституционния съд дава на основание чл. 149, ал.1, т.1 от Конституцията.

При това положение е налице очевиден правен интерес да се иска тълкуване от Конституционния съд, което ще има правни последици не само за Прокуратурата, но и за Висшия съдебен съвет и за всички органи на съдебната власт.

II. По основателността на искането.

Считам, че второто разбиране по приложението на чл. 130а, т.2 от Конституцията, следва да се приеме за конституционносъобразно по следните съображения.

Член 8 от Конституцията урежда принципа за разделение на властите.

Правното и политическо съдържание на термина „разделение на властите” се състои в това, че държавната власт има три основни сфери на проявление, възложени на три основни системи от органи, които са относително независими един от друг. Последователното прилагане на принципа за разделение на властите означава да се разграничава ясно компетентността на трите групи органи, които осъществяват трите основни функции на държавната власт.

За да могат органите на съдебната власт да осъществяват своите правомощия в съответствие с принципа за разделение на властите, те трябва да бъдат независими. Независимостта притежава две характеристики – независимост при вземане на решения (чл.117, ал.2 от Конституцията) и организационна независимост (чл.130 и 131 от

Конституцията) – в този смисъл Решение № 7 от 13.09.2006 г. на Конституционния съд по к. д. № 6/2006 г.

Организационната независимост изисква съдебната власт да бъде и финансово независима (Решение № 4 от 07.10.2004 г. по к.д. № 4/2004 г.) Затова съдебната власт има самостоятелен бюджет – чл.117, ал.3 от Конституцията. Употребените в чл.117, ал.2 и 3 от Конституцията понятия „съдебната власт е независима” и тя има „самостоятелен бюджет” са корелати. За да бъде независима съдебната власт, тя трябва да има бюджет, който да не е зависим от фактори извън съдебната власт.

Конституционните принципи за разделение на властите, независимост на съдебната власт и самостоятелността на нейния бюджет налагат органите на изпълнителната власт, какъвто е министърът на правосъдието, да не могат да упражняват компетентности в процеса на съставяне, изпълнение и отчитане на бюджета на съдебната власт (Решение № 18 от 16.12.1993 г. по к. д. № 19/1993 г. и Решение № 1 от 14.01.1999 г. по к. д. № 34/1998 г.).

Доколкото имуществата на съдебната власт не са от категорията вещи - изключителна държавна собственост (Решение № 4 от 07.10.2004 г. по к. д. № 04/2004 г., както и Решение № 11 от 14.11.2002г. по к. д. № 18/2002г.) упражняването на правото на собственост върху тях трябва да се урежда по начин, който да е съобразен с конституционните принципи - чл. 8 и чл.117, ал.2 и 3 от Конституцията.

Използваният в чл. 130а, т. 2 от Конституцията израз “управлява имуществото на съдебната власт” за министъра на правосъдието има теоретическо обяснение в правната литература. Изтъква се, че като правно-технически термин, имуществото представлява комплекс, съвкупност от права и задължения на едно лице. Имуществото няма телесен, веществен характер и трябва да се отграничи от вещите /така В. Таджер, Гражданско право на НРБ, Обща част, Дял II, София, 1973, с. 159/. Позовавайки се и на

становища в западноевропейската теория М. Павлова , Гражданско право, Обща част, София, 2002, с. 409-410 приема, че имуществото е съвкупност от права, които имат икономическа стойност, могат да бъдат прехвърляни и придобивани срещу пари. В имуществото се включват само права, които имат имуществен характер.

Много често обаче, под имущество се разбира вещи и права върху вещи. Терминът се използва като синоним на вещи. В този смисъл, като вещи, термина имущество, нашият законодател използва, например в чл. 225, ал. 2 ЗЗД и чл. 614, ал. 2 ТЗ.

Терминът имущество се използва изключително рядко в законодателството и по начин, който го отграничава, от имотите и вещите. Например в чл. 3, т. 3 ЗДС, където е посочено, че държавна собственост са имотите и вещите, които представляват ликвидационна квота на българската държава от “имуществото на юридически лица извън страната....”.

Вместо имущество, в законодателството се използват термините имоти и вещи и както правото на собственост, така и ограничените вещни права се свързват във вещното законодателство само и единствено с тези обекти.

Неизясненият характер на термина “имущество”, за който в законодателството няма легална дефиниция, обстоятелството, че се касае само за доктринерно понятие, съдържанието на което често се покрива с термините “имоти “ и “вещи” като синоним на тези понятия, логически води до извода, че когато в чл. 130а, т. 2 от Конституцията, законодателят е посочил, че министърът на правосъдието управлява имуществото на съдебната власт, той е имал предвид онези недвижими имоти, които са предоставени на органите на съдебната власт и обслужват дейността на тези органи.

6

Нелогично е да се тълкува изразът на Конституцията по начин, който не е намерил нормативна опора в текущото законодателство и освен в изключително редки случаи, почти не се среща и използва в него.

Имотите, предоставени на ведомствата за изпълнение на функциите им, съгласно чл. 2, ал. 2, т. 4 от Конституцията са публична държавна собственост. Такава собственост са сградите, предоставени на съдебната власт. Тези имоти – публична държавна собственост – предвижда чл. 12 ЗДС – задължително се застраховат, а по бюджетите на органите на държавната власт, които управляват имотите – публична държавна собственост се предвиждат средства, за заплащане на застрахователните вноски.

Министерският съвет, според чл. 15, ал. 2 ЗДС предоставя имоти – публична държавна собственост за управление на ведомствата и общините. А министрите и ръководителите на други ведомства /чл. 15, ал. 3 ЗДС/, могат да предоставят за управление имоти на териториалните си административни звена.

Самото управление и разпореждане / чл. 66 ЗДС/ с имоти държавна собственост се извършва под общото ръководство и контрол на министъра на регионалното развитие и благоустройството, а с движимите вещи – държавна собственост – на министъра на финансите.

Тези и много други примери показват как, в духа на установеното в българското вещно законодателство, трябва да се тълкува очевидно неясния израз “управлява имуществото на съдебната власт”, използван в чл. 130а, т. 2 от Конституцията. **Управляването на имуществото на съдебната власт означава право на министъра на правосъдието да определя на кои органи от съдебната власт и какви сгради да предоставя за задоволяване на служебните им нужди от държавни имоти и сграден фонд; да взема мерки и да осигурява необходимите средства за тяхното поддържане и ремонт, чрез заделянето им в**

бюджета на съдебната власт за съответната година; да прави искания до Министерския съвет за обявяване на имоти – частна държавна собственост, като имоти публична държавна собственост и за предоставянето им за нуждите на съдебната власт; да мотивира искания за отчуждаване на имоти частна собственост, за изграждане на обекти, отредени по влязъл в сила подробен устройствен план за публична държавна собственост и предоставянето им на съдебната власт за задоволяване на нейни нужди от такива обекти и др.

Тълкуването в противния смисъл, че управлението на имуществото на съдебната власт предоставя право на министъра на правосъдието да се разпорежда и с паричните средства по бюджета на съдебната власт, с движимите вещи и оборудване на сградите, в които съдебните органи осъществяват дейността си, означава да се блокира, както дейността на тези съдебни органи, така и работата на министъра на правосъдието, което не може да бъде целта на конституционната регламентация.

Това разбиране нарушава основни принципи на организацията и дейността на съдебната власт, като принципът за разделение на властите по чл.8 от К на РБ, независимостта на съдебната власт и самостоятелността на нейния бюджет по чл. 117, ал.2 и 3 от К на РБ.

Съсредоточаването на управлението на имуществото на съдебната власт в лицето на министъра на правосъдието ще породи конфликт на интереси между различните органи на съдебната власт, чийто арбитър ще бъде министърът. Така дори бюджетът на съдебната власт да бъде в състояние да осигури безпрепятственото ѝ функциониране, той може винаги да бъде поставен под съмнение, ако цялостното му управление е поставено в ръцете на орган на изпълнителната власт (Решение № 4 от 07.10.2004 г. по к. д. № 4/2004 г.).

В заключение, Ви предлагаме да приемете, че доколкото участието на министъра на правосъдието, който конституционно е извън

съдебната власт, в цялостното управление на имуществото на тази власт, би нарушило баланса между институциите и би съставлявало намеса на изпълнителната в съдебната власт, т.2 на чл.130а от Конституцията, трябва да се тълкува ограничително. Министърът на правосъдието следва да може да упражнява само правото на собственост върху недвижимите имоти на съдебната власт, което да е в интерес на същата власт, с произтичащите от това задължения, като всички движими вещи, включващи дълготрайните материални активи, парични средства, необходими за цялостна издръжка , фонд работна заплата, придобиване, ремонт и усъвършенстване на обслужваща техника, командировъчни средства , както и средства за допълнително материално стимулиране, следва да се предоставят на органите на съдебната власт, за да се обезпечи тяхната самостоятелност и ефективно функциониране.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид обективната възможност за тълкуване и прилагане на чл. 130а, т.2 в две различни и при това противоречиви насоки, с произтичащите от това негативни последици, на основание чл. 150, ал.1 във вр. с чл. 149, ал.1, т.1 от Конституцията на Република България, **правя искане за произнасяне на Конституционния съд, чрез задължително тълкуване на обхвата и съдържанието на правомощието на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт, в съответствие с изискванията на принципите и нормите на Конституцията на Република България.**

Моля като заинтересувани страни да конституирате Народното събрание, Министерския съвет, Министерство на финансите,

Министерството на регионалното развитие и благоустройството,
Министерство на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Върховния
касационен съд, Върховния административен съд и Национална следствена
служба и Националния институт на правосъдието.

С уважение,

Борис Велчев
Главен прокурор на
Република България

Съгласно чл. 18, ал.5 от ПОДКС прилагам преписи от искането за
предложените заинтересовани институции.